

ЕКОЛОГІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ЙОГО ПЕРЕВАГИ

Сучасний стан суспільства формується на основі глобальної екологізації, що являється фундаментом його стійкого розвитку. Бізнес, що є екологічно орієнтованим виступає одним із перспективних шляхів покращення екологічного стану, вирішення проблем раціонального використання природних ресурсів та підвищення добробуту громадян в Україні.

Екологічне підприємництво є формою підприємницької діяльності, що спрямоване на задоволення еколого-економічних потреб за рахунок продуктів, у загальній корисності яких визначальне значення має екологічна корисність, а компоненти екологічної системи розглядаються як фактори, що визначають еколого-економічні потреби.

Вивчення потреб споживача визначається їх значущою роллю щодо корисності продуктів підприємницької діяльності в рамках впливу компонентів екологічної системи. В якості джерела виникнення корисності продукту виступає його здатність задовольняти потреби ринкового агента безпосередньо або опосередковано (через реалізацію інтересів ринкового агента).

Сума традиційної та екологічної корисності продукту становить загальну корисність товару. Частка екологічної корисності в загальній корисності товару є критерієм віднесення підприємницької діяльності до однієї з його форм (традиційне підприємництво, екологічно орієнтоване підприємництво, екологічне підприємництво).

Атрибутами екологічного підприємництва є:

- домінування частки екологічної корисності в загальній корисності товару;
- задоволення екологічних потреб (з позиції споживачів);
- отримання доходу від «реалізації» екологічної корисності (з позиції підприємців);
- ресурси екологічної системи розглядаються як фактори, що впливають на потреби споживачів.

Конкурентоспроможність з урахуванням екологічного фактора є потенційною і реальною здатністю підприємства до комплексного оновлення виробництва, адаптації до зовнішніх факторів з метою зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище і забезпечення основи та потенціалу для майбутнього економічного розвитку на засадах сталого розвитку. Передбачається екологізація ланцюгів створення цінностей, логістичних ланцюгів та етапів життєвого циклу виробів і відповідно випуск екологічно чистої продукції та забезпечення еколого-економічної ефективності діяльності підприємства.

Розвиток та впровадження інновацій з високим ступенем екологічності та економічної ефективності є передумовою одночасного вирішення екологічних і економічних проблем сучасної України. В Україні екологічне підприємництво як сегмент національного ринку сформувалося у 1988-1990рр., але найбільшої активності досягло в останні роки. На сьогоднішній день цей сегмент невеликий і включає у себе виробництво очисного обладнання, впровадження ресурсозберігаючих безвідходних технологій, використання відновлюваних джерел енергії.

На прогалини процесу розробки та розвитку екологічно орієнтованого інноваційного підприємства, вказує група взаємопов'язаних між собою показників, згрупованих за ідентифікаційними ознаками. Завдяки цьому приймаються ефективні управлінські рішення в цій сфері, визначаються та уточнюються основні якісні характеристики екологічного розвитку інноваційного підприємства. Конкурентоспроможність з урахуванням екологічного фактора є потенційною і реальною здатністю підприємства до комплексного оновлення виробництва, адаптації до зовнішніх факторів з метою зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище і забезпечення основи та потенціалу для майбутнього економічного розвитку на засадах сталого розвитку.

Наукове економічно обґрунтоване визначення понять, пов'язаних із реалізацією засобів екологічного підприємництва та з'ясування стимулюючих умов та мотивації розвитку екологічного підприємництва у виробничій сфері полягає у розробці системи його показників-індикаторів. Для цього, систему показників еколого-економічного рівня екологізації інноваційного підприємництва слід доповнити показником, який в міжнародній практиці використовується для проведення оцінки впливу виробничих процесів на навколишнє середовище, а саме «екологічний ранець». Доцільно такі показники визначати для інноваційно-привабливих високотехнологічних виробництв певного регіону, оскільки їх розрахунок вимагає координації дій усіх елементів регіональної мережі центрів обміну технології.

Загострення екологічних проблем, які постали в рівень із соціально-економічними, диктує необхідність екологічної спрямованості інноваційного розвитку конкурентоспроможної економіки. Для забезпечення цього процесу необхідний достатній рівень мотивації екологізації інноваційної діяльності підприємств різних галузей економіки і суспільства в цілому, які підтверджені законодавчо.

Комплексний, системний та динамічний процес екологічного удосконалення діяльності, спрямованого на підвищення рівня екологічності інновацій, є запорукою впровадження екологічного менеджменту на підприємстві для отримання екологічних переваг і забезпечення конкурентоспроможності виробництва.

1. Купалова Г.І. Екологічне підприємництво як невід'ємна складова сталого розвитку України. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, №26.- 2011. - С.35-39.

2. Нагірна Л. В. Теоретико-методологічні підходи формування конкурентних переваг підприємства / Л. В. Нагірна // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Вип. 251: В V т. – Т. IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. – С. 881 – 888.

3. Сапун, Л.В. Розробка системи показників оцінки еколого-економічного рівня екологізації інноваційного підприємства [Текст] / Л.В. Сапун // Екологічний менеджмент у загальній системі управління: тези доповідей Десятої щорічної Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 20-21 квітня 2010 року) / Відп. за вип. О.М.Теліженко. - Суми: СумДУ, 2010. - Ч. 2. - С. 83-86.

4. Ritthoff M., *Calculating MIPS: Resorce productivity of Products and Services Wuppertal Institute for Climate, Environment and Energy, Wuppertal, 2002.*